

PERSONAKT

Senast uppdaterad
2025-02-25

Kod

⌚ 32+ | I'

Layout: A. Hellster, 2024

Av Anders Hellster (AH)	Namn Niklas Johannessson Eld ¹
Projekt AH – Anor & Anhöriga Stenliden (♠)	Titel/yrke jämte hemvist/tjänsteort Soldat nr 73 vid Livkompaniet, Bohusläns regemente, åren 1835–1860. Bosatt vid Hög, Romelanda sn (Bo). ²

Födelse

Född 26 okt. 1814 ³	Hemort Harestads sn (Bo)	Kommentar Hg Y-DNA: I-BY82445 ⁴
Fader Johannes Andersson Sten; torpare vid Toreby [f.d. soldat].	Kod; bock för akt 64	Moder Karin Andersdotter; hustru, ”34 år”.
Övrigt Döpt 28/10 med ”Testes: M. Pehr Jacobsson ibm [Toreby], M. Johannes Mattesson ibm, H. Olena Andersd:r vid Flateby, H. Milda Danielsd:r i Thoreby”. Hustru Olena var en ingift moster. Barnet rimligtvis uppkallat efter sin morfarsfar, dragonen Nils Nöös.		

Äktenskap

MAKE/MAKA Christina Larsdotter ⁵	Titel/yrke m.m. Hustru	Kod; bock för akt 33
Vigsel 11 jan. 1839 ⁶	Vigselort Romelanda sn (Bo)	Kommentar
Övrigt Han soldat vid Bohusläns regemente, hon piga i soldattorpet vid Hög. Kapten O.J. Hansson hade den 13 november 1838 ”å compagniets wägnar” meddelat att äktenskapet inte mötte några hinder.		
Född 12 juni 1813 ⁷	Hemort Bergums sn (Vg)	Kommentar
Fader Lars Eriksson; småbruksägare i Björred.	Kod; bock för akt 66	Moder Britta Andersdotter; hustru.
Övrigt Döpt 13/6 med ”faddr. Peter Andsson i Säfvesbo, Johannes Gunla Hansdotr, Juliana i Björre”.		
Död 8 sep. 1860 ⁸	Hemort Romelanda	Begraven 16/9
Dödsorsak Vattusot	Ålder 47 år (beräknat)	Kommentar I db står felaktigt ”46.2.4”.
Övrigt Bouppteckning saknas.		
Ytterligare biografisk information Flyttade från föräldrahemmet i Björred, Bergum, till Gunsered i Angereds socken 1830. Därifrån flyttade hon till Anered, innan hon 1833 blev piga i Enekuksdalen och 1836 hamnade i Lilla Tolered (alla platser i Angered), där systemen Anna Britta (f. 1801) och hennes man Andreas Jonsson en kort tid ser ut att ha varit statare. Från Lilla Tolered tog hon sig till Romelanda i oktober 1838, förvisso med svag kristendoms-kunskap men med vitsord om ärlig vandel. ⁹		

Frånfälle

Död 13 maj 1875 ¹⁰	Hemort Romelanda fsg (Bo)	Begraven 20/5
Dödsorsak Lungsot	Ålder ”60.6.17”	Kommentar Före detta soldat från Hög och änklings.
Övrigt Bouppteckning saknas.		

Ytterligare biografisk information

Född efter att fadern hade avslutat sin soldattjänst och med familjen flyttat till Harestads socken. Uppväxt där, i Toreby Stenliden som först kallades torp och senare backstuga. Niklas Johannessson blev vid ungefär 14 års ålder, och efter pappans död, dräng hos fjärdingsbonden Claes Svensson i Toreby Lillegård. Därifrån flyttade han omkring 1831 till Hammar Mellangård, Harestad, varifrån han ett år senare påstås ha flyttat till Östra Röd i samma socken. Oavsett gick flyttlassen hösten 1833 vidare till Hisingen, där han blev dräng i Öxnäs Mellangård, Säve socken. Han återvände till Inland, när han i oktober två år senare

ankom till sin slutgiltiga hemort – Romelanda socken – med en attest som bland annat intygade att hans kristendomskunskap var försvarlig.¹¹

Redan i mars 1835 hade han emellertid blivit rekryterad till Bohusläns regementes livkompani. Vid regementsmötet i Backamo den 18 juni samma år skrevs han in i generalmönsterrullan som ersättare till den avlidne soldaten Petter Eld, vilkens namn och nummer nu överfördes på honom. Således blev han soldat nr 73, med Hög Mellan- och Sörgårdar i Romelanda som rusthåll. Rusthållare där var vid denna tid Lars Börjesson (1/4 mtl), Anders Carlsson (3/8), Hans Andersson (1/4) och Andreas Andersson (1/8). Eftersom han var anställd av en annan fick det slutgiltiga soldatprovet vänta till nästa generalmönstring, tre år senare. Först då blev han till fullo ”approberad”. Hans längd uppmättes först till 5 fot och 10 tum (ca 178 cm), senare till 5 fot, 11 tum.¹²

I husförhörslängden står han under Hög Nordgården, vilket nog beror på att rusthållaren Andreas Andersson bodde där, samtidigt som denne hade ett utbruk på Mellangårdens mark. De första åren hade Eld hjälp i hushållet av företrädarens änka, Kerstin Olofsdotter (f. 1778), vilken fram till sin död 1844 bodde kvar såsom inhyses i soldattorpet.¹³ Med hustrun Christina Larsdotter fick han sex barn, som alla nådde vuxen ålder. Soldattorpet låg avsidet från gårdarna men alldeles intill det torp som beboddes av soldaten nr 74 Blixt och hans familj, och helt nära landsvägen till Kungälv, vars sträckning över de flacka slänterna ner mot Göta älv i stort sett är den samma idag (se bilaga α).

Lunginflammation hindrade Niklas Eld från att delta i 1853 års regementsmöte och på motsvarande sätt var det blodspottning och svagt bröst som tvingade honom att begära avsked sju år senare, den 22 juni 1860, vilket beviljades samma dag. Eftersom han inte hade åldern inne att bli gratialist anmäldes han till underhåll på ”expectance”. Året bjöd på fler utmaningar: i mars födde dottern Johanna Charlotta en utomäktenskaplig son, Axel (som dessvärre dog i kikhosta 1861), och i september blev Eld änkeman. Under de femton kvarvarande åren fick han bo som fattighjon under Hög Sörgård.¹⁴

Barn

Signum	Namn	Födelse	Frånfälle	Forts./akt
a	Johanna Charlotta Niklasdotter	13 jan. 1840, Romelanda	5 maj 1906, Romelanda	►
B	Carl Niklasson	5 feb. 1842, Romelanda	18 juni 1883, Örgryte fsg	▷ 16
C	Anders (Niklasson) Nyberg	22 sep. 1844, Romelanda	19 juli 1917, Västerlanda	▷
d	Anna Britta Niklasdotter	21 dec. 1847, Romelanda	16 dec. 1878, Romelanda	▷
E	Edvard Niklasson	29 dec. 1850, Romelanda	4 maj 1935, Västerlanda	□
f	Beata Niklasdotter	12 nov. 1854, Romelanda	Öde okänt	?
Kommentar/övrigt				
Pil för forts. i tredje led, annars fyrkant – figur fylld när egen personakt upprättats. Referenser i resp. barns akt därest upprättad.				

Noter

- Vid opaginerad källa anges eventuellt bildnr på www.arkivdigital.se (AD) el. <https://riksarkivet> (RA).
- Enligt Mtl GbgBo vol. 105, p. 1168, kallades han Nils under sitt första levnadsår.
- Familj, yrke och ursprung framgår bl.a. av Romelanda AI:12, p. 40.
- Harestad C:2, s. 98; AI:1, »1814–1815« s. 6.
- Y-DNA framtaget hos FamilyTreeDNA genom test av AH själv (admin.). Autosomala matchningar med bl.a. emigrantättlingar till brodern Bernt Lax (1803–1853) talar för att profilen är den rätta.
- Familj, ställning och födelsedatum framgår bl.a. av Romelanda AI:7, s. 21.
- Romelanda C:1, s. 326; AI:7, s. 21; HII:1 (AD:185).
- Bergum CI:2 (AD:42); Mtl Älvsb vol. 138, p. 943.
- Romelanda C:2, s. 419; AI:11, s. 38.
- Angered AI:2, s. 82; AI:3, s. 85, 67, 12; AI:4, s. 8, 57, 60. Stora Lundby B:1, s. 118–119. Romelanda HII:1 (att. av Broberg 26/10 1838; AD:184).
- Kareby F:1, »Romelanda« p. 38. Romelanda AI:13, p. 40a.
- Harestad AI:1, »1827–1828« s. 5, »1828–1829« s. 4, »1829–1830« s. 5; AI:2, s. 5; AI:3, s. 4; AI:4, s. 15. Torsby B:1 (AD:202). Romelanda HII:1 (att. av Beyer 23/10 1835; AD:117).
- Gmr 638 (RA:31); 639 (RA:34); 641 (RA:50). Romelanda AI:6, s. 46–47; AI:8, s. 39. Gmr 644 (RA:82); 645 (RA:88).
- Romelanda AI:11, s. 38; AI:12, s. 40; AI:13, s. 40a.
- Gmr 644 (RA:82); 645 (RA:88). Romelanda AI:11, s. 38; AI:12, p. 40; AI:13, p. 40a.

Källor och litteratur

- Angereds kyrkoarkiv (SE/GLA/13010) – AI:2 (hfl 1826–1830), AI:3 (hfl 1830–1835), AI:4 (1835–1838).
- Bergums kyrkoarkiv (SE/GLA/13204) – CI:2 (fb 1773–1845).
- [Gmr =] Generalmönsterrullor 1660–1887 (SE/KrA/0023/0) – vol. 638 (1835) t.o.m. 645 (1860), avseende Livkompaniet, Bohusläns regemente.
- Harestads kyrkoarkiv (SE/GLA/13199) – AI:1 (hfl 1809–1830), AI:2 (hfl 1830), AI:3 (hfl 1831), AI:4 (hfl 1832), C:2 (fb 1792–1820).
- Kareby kyrkoarkiv (SE/GLA/13270) – F:1 (db 1861–1885).
- [Mtl GbgBo =] Mantalslängder 1642–1820, Göteborgs och Bohus län (SE/RA/55203/55203.14) – vol. 105 (1815:1).
- [Mtl Älvsb =] Mantalslängder 1642–1820, Älvsborgs län (SE/RA/55203/55203.15) – vol. 138 (1814:1).
- Romelanda kyrkoarkiv (SE/GLA/13432) – AI:6 (hfl 1831–1836), AI:7 (hfl 1837–1842), AI:8 (hfl 1842–1844), AI:11 (hfl 1856–1860), AI:12 (hfl 1861–1865), AI:13 (hfl 1866–1877), C:1 (vb 1815–1839), C:2 (db 1840–1861), HII:1 (bilt.fl 1831–1860).
- Stora Lundby kyrkoarkiv (SE/GLA/13505) – B:1 (fl 1835–1844).
- Torsby kyrkoarkiv (SE/GLA/13565) – B:1 (fl 1748–1861).

Bilagor

- α) Kartbild över Högs soldattorp från laga skiftet 1833, jämte nutida karta. Kollage av material från www.lantmateriet.se.

Bilaga α

